

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego wraz z programem jego realizacji w Szkole Podstawowej nr 43 w Zabrze w roku szkolnym 2018/19

I. Wprowadzenie

Z chwilą ukończenia szkoły podstawowej uczniowie muszą dokonać bardzo ważnego wyboru życiowego - wybrać odpowiednią dla siebie szkołę ponadpodstawową. Przed nimi staje konieczność wyboru dalszej drogi kształcenia. Podjęcie przez ucznia mądrej i trafnej decyzji dotyczącej wyboru zawodu nie jest zadaniem łatwym. Do decyzji tej należy ucznia przygotować.

Celem oddziaływań edukacyjnych nie może być udzielanie uczniowi jednoznacznej, jednorazowej porady, lecz przygotowanie go do samodzielnego podejmowania kolejnych decyzji edukacyjnych i zawodowych. Wybór indywidualnej drogi edukacji i przyszłego zawodu musi być dokonany przez ucznia w oparciu o rzetelną wiedzę o sobie samym, dostępnych ścieżkach edukacji oraz o możliwościach rynku pracy.

Program realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego wytycza kierunki działań nauczycieli różnych przedmiotów i wychowawców oraz doradcy zawodowego, pedagoga i psychologa zatrudnionych w Szkole Podstawowej nr 43 w Zabrze. Program ten przeznaczony jest do realizacji na zajęciach z doradztwa zawodowego, godzinach wychowawczych, indywidualnych spotkaniach wedle potrzeb uczniów oraz w ramach wizyt zawodoznawczych, które mają na celu poznanie przez uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe lub w placówkach i organizacjach kształcenia zawodowego (CKP, Cech Rzemiosł, ZDZ).

Kierowany jest do następujących grup uczniów szkoły podstawowej:

- w klasach I - VI – orientacja zawodowa, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień; wspieranie uczniów i słuchaczy w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych.
- w klasach VII – VIII – doradztwo zawodowe, które ma na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy; wspieranie uczniów w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych.

II. Obowiązujące akty prawne dotyczące udzielania uczniom pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o Systemie Oświaty (Dz.U. 2004 nr 256 poz. 2572 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2003 r., Nr 118, poz. 1112, Nr 137, poz. 1304, Nr 203, poz. 1966, Nr 228, poz. 2258 oraz z 2004 r., Nr 96, poz. 959 i Nr 179, poz. 1845)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2018 r., poz. 1647)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2018 r. poz. 1675)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 roku w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz.U. 2013 r. poz. 199)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. 2001 nr 61 poz. 624 z późn.zm.)
- ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach (Dz.U. z 2017 r. poz. 703)
- Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010 przyjęta przez Radę Ministrów 8 lipca 2003 r.

III. Cele ogólne:

1. Przygotowanie dzieci i młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej.
2. Promowanie zainteresowań, umiejętności, twórczej postawy uczniów.
3. Przygotowanie ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych, takich jak: bezrobocie, problemy zdrowotne, adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej.
4. Przygotowanie ucznia do roli pracownika.
5. Przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych.
6. Pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu.
7. Tworzenie i systematyczna aktualizacja bazy edukacyjno-informacyjnej z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego.
8. Gromadzenie informacji dotyczących trendów rozwojowych w świecie zawodów i zatrudnienia.
9. Współpraca z instytucjami wspierającymi Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego.
10. Współpraca z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych.
11. Organizacja wycieczek zawodoznawczych.

IV. Szczegółowe cele programu:

A. Uczniowie

1. Poznanie siebie, samodiagnoza preferencji i zainteresowań zawodowych;
2. Kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego kontynuowania nauki w szkołach programowo wyższych;
3. Podejmowanie decyzji zawodowych i edukacyjnych z uwzględnieniem swego stanu fizycznego i zdrowotnego;
4. Kształtowanie odpowiedzialności za własny rozwój zawodowy;
5. Kształtowanie umiejętności określania swoich celów życiowych, sprawnego komunikowania, autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem
6. Określenie swojego potencjału jako podstawy do kształtowania przyszłości;
7. Uświadomienie uczniom konieczności konfrontowania wiedzy o zawodach z wiedzą o sobie i aktualnymi trendami na rynku pracy;
8. Wyrobienie w uczniach pozytywnych postaw wobec pracy.

B. Rodzice

1. Dostarczenie informacji o zawodach, aktualnych trendach na rynku pracy;
2. Dostarczenie wiedzy o dziecku, jego umiejętnościach, preferowanych, wartościach, zdolnościach, zainteresowaniach, mocnych i słabych stronach;
3. Zapoznanie rodziców z problematyką wyboru zawodu i możliwościami dalszego kształcenia;
4. Dostarczenie informacji o ścieżkach edukacyjnych, przeciwwskazaniach zdrowotnych;

C. Nauczyciele

1. Uświadomienie nauczycielom konieczności wplatania w treści przedmiotowe tematyki z zakresu orientacji zawodowej;
2. Pomoc nauczycielom w realizacji tematów z zakresu problematyki wyboru zawodu i możliwości kształcenia w ramach lekcji przedmiotowych;
3. Wypracowanie materiałów pomocniczych do prowadzenia zajęć z orientacji zawodowej na godzinach wychowawczych i spotkaniach z rodzicami.

V. Spodziewane efekty:

- ✓ Uczniowie będą umieli określić własne predyspozycje i zainteresowania.
- ✓ Poznają swoje mocne i słabe strony.
- ✓ Będą zorientowani w aktualnej sytuacji na rynku pracy i zatrudnienia.
- ✓ Uczniowie będą potrafili dostosować się do zmian
- ✓ Uczniowie będą współpracować w zespole
- ✓ Dopasować kompetencje do zawodu
- ✓ Sprawnie się komunikować
- ✓ Skutecznie się zaprezentować
- ✓ Sporządzać CV i list motywacyjny
- ✓ Dokonają świadomego i przemyślanego wyboru drogi życiowej.
- ✓ Rodzice uczniów będą aktywnie ich wspierać w wyborze właściwego kierunku kształcenia.

VI. Zadania:

Udzielanie pomocy uczniom w osiągnięciu umiejętności podejmowania decyzji o wyborze zawodu i kierunku dalszego kształcenia, a zwłaszcza:

1. Wyzwalanie aktywności uczniów w kierunku samopoznania i samooceny.
2. Modyfikacja samooceny w przypadku, gdy odbiega ona od realnych możliwości (zawyżona lub zaniżona).
3. Pomoc uczniom w pogłębianiu wiedzy o interesujących ich zawodach.
4. Kształtowanie potrzeby konfrontowania oceny swego stanu zdrowia z wymaganiami wybieranego zawodu.
5. Kształtowanie odpowiedzialności za własny rozwój zawodowy.
6. Uświadomienie uczniom konieczności konfrontowania wiedzy o zawodach z wiedzą o sobie i aktualnymi trendami na rynku pracy.
7. Wyrobienie w uczniach pozytywnych postaw wobec pracy.
8. Współdziałanie z rodzicami w realizacji powyższych zadań.
9. Gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowej (o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, o planach rekrutacyjnych lokalnych szkół) w postaci prasy, informatorów, programów multimedialnych.

VII. Treści programowe

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS I–VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV–VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;

1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;

1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;

2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;

2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;

2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;

2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;

3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;

3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

C. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas VII i VIII szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;

1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);

1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;

1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;

1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;

1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;

1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;

- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

VIII. Tematy zaplanowano w czterech blokach:

I Poznawanie siebie - (własnych zasobów) m.in.: zainteresowania, zdolności i uzdolnienia, mocne strony i obszary do rozwoju, ograniczenia, kompetencje - wiedza, umiejętności, postawy, wartości, predyspozycje zawodowe, stan zdrowia, samoocena.

II Świat zawodów - m.in.: znajomość zawodów i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, wyszukiwanie i przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

III Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie - m.in.: uczenie się, znajomość systemu edukacji (formalnej, pozaformalnej), wyszukiwanie i przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

IV Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych- m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego, i refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, udział w całonocnym poradnictwie kariery.

PROPONOWANE FORMY I TEMATY REALIZACJI

I. Zajęcia grupowe – propozycje tematów:

I Poznanie siebie/poznawania własnych zasobów

1. Zajęcia integracyjne.
2. Moje uzdolnienia i predyspozycje.
3. Określenie własnych zainteresowań.
4. Moje cechy osobowościowe.
5. Moje aspiracje, dążenia, ambicje.
6. Mój warsztat pracy.
7. Predyspozycje zdrowotne i ich wpływ na wybór zawodu.
8. Znaczenie ciągłego kształcenia się i jego wpływ na wybór zawodu i utrzymanie pracy.
9. Co to znaczy być elastycznym i sprawnym, czyli mobilność zawodowa.
10. Uzdolnienia i predyspozycje związane z funkcją mózgu.
11. Jakie predyspozycje są potrzebne w jakim zawodzie.
12. Określenie swoich zainteresowań.
13. Moje zainteresowania – ćwiczenia.
14. Moje mocne i słabe strony- ćwiczenia –analiza.
15. Cechy osobowości i ich znaczenie przy wyborze zawodu.
16. Predyspozycje zdrowotne i ich znaczenie przy wyborze zawodu.
17. Czy warto uczyć się i dlaczego warto się uczyć – ćwiczenia.
18. Przygotowanie do zmian w życiu człowieka w kontekście planowania kariery.
19. Motywacja – metody motywowania się.
20. Praca w zespole.

Przewidywane osiągnięcia

Uczeń:

- potrafi określić swoje predyspozycje i uzdolnienia,
- potrafi określić swoje zainteresowania i ich znaczenie przy wyborze zawodu,
- potrafi określić swoje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia dla własnego rozwoju,
- poznaje swoją osobowość, ma świadomość znaczenia osobowości przy wyborze zawodu,
- umie określić własne aspiracje, ambicje i dążenia,
- zna znaczenie wymagań zdrowotnych do wykonywania określonego zawodu,
- rozumie, jak ważne dla własnego rozwoju teraźniejszego i przyszłego jest ciągłe kształcenie i doskonalenie,
- ma świadomość znaczenia umiejętności interpersonalnych,
- zna problematykę motywacji,
- zna źródła stresu, wie jak sobie radzić ze stresem

II Świat zawodów i rynek pracy

1. Rodzaje spotykanych zawodów: związanych z ludźmi, danymi, zwierzętami, roślinami, przedmiotami.
2. Kwalifikacja zawodów. Charakterystyka poszczególnych zawodów:
  - poznanie wymagań
  - poznanie środowiska pracy
  - poznanie zadań i czynności
  - szanse zatrudnienia w poszczególnych zawodach

- placówki zajmujące się kształceniem w poszczególnych zawodach.
- 3. Zawody przyszłości.
- 4. Kim chcę zostać w przyszłości?
- 5. Odgadnij swój i mój zawód.
- 6. Czym, się różni praca od szkoły?
- 7. Warto pracować – powody, dla których ludzie pracują.
- 8. Oczekiwania pracodawców względem pracowników.
- 9. Samo zatrudnienie – co to znaczy?
- 10. Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów, spotkania z przedstawicielami lokalnych firm, pracodawców i stowarzyszeń pracodawców (praktyki zawodowe, oczekiwania pracodawców, lokalny rynek zatrudnienia).
- 11. Moje predyspozycje zawodowe – badanie predyspozycji zawodowych za pomocą Kwestionariusza zainteresowań zawodowych.
- 12. Autoprezentacja – przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.

Przewidywane osiągnięcia

Uczeń:

- zna podstawowe podziały zawodów,
- zna wymagania, środowisko pracy i czynności interesujących go zawodów,
- orientuje się w szansach zatrudnienia w poszczególnych zawodach,
- wie gdzie może się kształcić aby wykonywać dany zawód,
- zna źródła informacji o ofertach pracy,
- wie jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej,
- potrafi skorzystać z wybranego przez siebie źródła informacji dotyczącego dalszego kształcenia

III Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

1. Oferta edukacyjna szkolnictwa:
  - Zakres szkolnictwa ponadpodstawowego.
  - Rekrutacja do szkół ponadpodstawowych.
2. Jaką wybrać szkołę?
  - Czym kierować się przy wyborze szkoły?
  - Gdzie mogę uzyskać pomoc w wyborze kierunku dalszego kształcenia?
3. Wyjście na Targi edukacyjne i Targi pracy.
4. Wyjścia do szkół ponadpodstawowych.
5. Jak podnieść posiadane kwalifikacje zawodowe (wiedzę, umiejętności, kompetencje społeczne) ?
6. Moja mapa asertywności.
7. Jak osiągnąć sukces ? Charakterystyka człowieka przedsiębiorczego.
8. Radzenie sobie w sytuacjach trudnych.
9. Spotkania z absolwentami.
10. Dokumenty aplikacyjne:
  - Uczymy się pisać życiorys (CV).
  - Uczymy się pisać podanie do szkoły.
  - Uczymy się pisać list motywacyjny.

Przewidywane osiągnięcia

Uczeń:

- posiada orientację w zakresie kształcenia ponadpodstawowego,
- rozumie potrzebę i konieczność dalszego kształcenia,
- uczeń posiada informacje na temat możliwości podnoszenia, uzupełniania bądź zmiany swoich kwalifikacji zawodowych (w tym informacje o możliwościach kształcenia formalnego i pozaformalnego, firmach oferujących szkolenia i kursy zawodowe)
- uczeń potrafi wytłumaczyć znaczenie słowa „przedsiębiorczość”
- uczeń zna zachowania świadczące o przejawianiu postawy przedsiębiorczej
- uczeń potrafi rozpoznać u siebie poziom cech przedsiębiorczych
- uczeń rozumie znaczenie zachowania asertywnego w kontekście planowania własnej kariery zawodowej
- zna podstawowe pojęcia związane z zarządzaniem jakością,
- potrafi rozpoznać sytuację stresową (nazwać, zdiagnozować sytuację trudną i kondycję psychosomatyczną, która jej towarzyszy)
- umiejętnie wykorzystuje stres do: wyćwiczenia nowych kompetencji w pokonaniu go i wzbogacania swojego doświadczenia
- wie jak pisać CV i list motywacyjny,

IV Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych

1. Plan i środki poszukiwań:
  - Planowanie przyszłości, linia życia.
  - Cel jego realizacja.
  - Ja i mój zawód.
2. Podejmowanie decyzji:
  - Dokonuję wyboru – klucze do sukcesu.
  - Mój plan kariery.
  - Kto ma na Ciebie wpływ?
  - Ćwiczenia w podejmowaniu decyzji.
3. Tworzymy Indywidualny Plan Działania.
4. Pomysł na siebie – ćwiczenie.
5. Wartości i style działania.
6. Zarządzanie własnym czasem.
7. Zaplanuję mój dzień.
8. Moje zasoby - „Tu i teraz jestem/mam”
9. „Mój świat za 10 lat”
10. Tworzenie „mapy przyszłości”.
11. Rozwijam skrzydła... podsumowanie wiedzy o sobie.

Przewidywane osiągnięcia

Uczeń:

- będzie wiedział, dlaczego warto planować
- zrozumie, że bez określonego planu spada szansa na powodzenie działań
- zna zasady rządzące podejmowaniem decyzji
- zrozumie, że w zależności od tego jaką podejmie decyzję, w przyszłości pojawią się jej określone konsekwencje, od których nie ucieknie
- zrozumie, że przed działaniem należy dokładnie określić plan działania

II. Poradnictwo indywidualne:

1. Kierowanie uczniów w szczególnych przypadkach do specjalistów w PPP.
2. Udzielanie indywidualnych porad – doradca zawodowy, psycholog, pedagog szkolny.

III. Współpraca z rodzicami

1. Prezentacja założeń pracy informacyjno – doradczej szkoły na rzecz uczniów;
2. Włączenie rodziców jako przedstawicieli różnych zawodów do działań z zakresu poradnictwa zawodowego;
3. Uświadomienie rodzicom ich wpływu na decyzje edukacyjno -zawodowe ich dzieci - rodzic jako pierwszy doradca zawodowy swego dziecka;
4. Przedstawienie aktualnej oferty edukacyjnej szkolnictwa ponadpodstawowego;
5. Konsultacje z rodzicami uczniów którzy mają różnorodne problemy.

IV. Współpraca z instytucjami pozaszkolnymi wspomagającymi orientację edukacyjno -zawodową:

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zabrze.
2. Powiatowy Urząd Pracy w Zabrze.
3. Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego w Zabrze.
4. Zakłady Doskonalenia Zawodowego.
5. Punkt Pośrednictwa Pracy OHP w Zabrze.
6. Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Katowicach.
7. Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny Metis w Katowicach.
8. Cech Rzemieślników Małej i Średniej Przedsiębiorczości oraz Pracodawców w Zabrze.
9. Zabrzeńskie Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości.
10. Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości w Zabrze.
11. Zakłady pracy, pracodawcy .

V. Współpraca z Radą Pedagogiczną:

1. Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania Wewnętrznej Rady Doradztwa Zawodowego.
2. Określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach programu wychowawczego szkoły na każdy rok nauki.
3. Realizacja działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej.

Metody pracy

1. Poradnictwo indywidualne:
  - wywiad, obserwacja,
  - rozmowa / diagnoza problemu /,
  - metody testowe,
  - udzielanie informacji.
2. Poradnictwo grupowe:
  - obserwacja,
  - prezentacja,
  - dyskusja grupowa, dyskusja w parach,
  - burza mózgów,

- praca w małych grupach,
  - ankiety, kwestionariusze, metody testowe,
  - inscenizacja i odgrywanie ról,
  - wycieczki do szkół zawodowych,
  - spotkania z przedstawicielami zawodów,
  - konkursy zawodoznawczej,
  - udział w przedsięwzięciach lokalnych: targi szkół, giełdy, lekcje pokazowe w szkołach,
  - wycieczki do firm.
3. Działalność informacyjna:
- a. Tablica informacyjna - zamieszczanie informacji na temat:**
- możliwości kształcenia ponadpodstawowego;
  - zasad rekrutacji do szkół ponadpodstawowych;
  - organizowaniu dni "otwartych drzwi";
  - wolontariacie.
- b. Komputerowa baza danych**
zawarte są tu następujące informacje:
- regulacje prawne dotyczące edukacji i rynku pracy;
  - pomocne adresy stron internetowych;
  - ważne informacje z lokalnego rynku pracy;
  - informacje o rynkach pracy

IX. Scenariusze i konspekty, materiały edukacyjne, diagnostyczne, zasady ich udostępniania.

Materiały edukacyjne:

- informatory o zawodach i szkołach;
- scenariusze zajęć;
- materiały diagnostyczne

Zasoby internetowe udostępnia się na zasadach dowolności na poniższych stronach:

- www.wybieramzawod.pl
- www.2011.tydzienkariery.pl
- www.euroguidance.pl
- www.koweziu.edu.pl/www.doradztwozawodowe-koweziu.pl
- www.irp-fundacja.pl
- www.ohpdlaskoly.pl
- www.doradca-zawodowy.pl
- www.poznajswiat.ecorys.pl
- www.junior.org.pl
- www.labirynt-zawodow.progra.pl
- www.frps.org.pl
- www.kluczdokariery.pl
- www.pociagdokariery.pl
- www.sdsiz.pl
- www.praca.gov.pl
- www.doradca.praca.gov.pl

- www.zawody.praca.net
- www.psychodnia.pl/img/site/SPIS_zawodow.doc
- www.pracuj.pl/kariera-rynek-pracy-zawody
- <https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/>

X. Monitoring

Cele

Monitoring ma na celu bieżącą kontrolę realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego w szkole /placówce.

Metody zbierania danych

Realizacja działań z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego odnotowywana w następujących dokumentach:

- Dzienniki poszczególnych klas (zajęcia grupowe prowadzone przez doradcę zawodowego, wychowawcę),
- Karta monitoringu – pozostałe zadania doradcze (staże, wizyty studyjne, spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych, wyjścia na dni otwarte, Szkolne prezentacje.

Osoby odpowiedzialne za monitoring

- Zbieranie i umieszczanie danych w dokumentacji monitoringu – doradca zawodowy, wychowawcy, nauczyciele, bibliotekarz, pedagog, psycholog,
- Analiza zapisów w karcie monitoringu - doradca zawodowy, dyrektor szkoły.

Sposób prezentacji wyników monitoringu zadań doradczych.

Przedstawienie wyników monitoringu na zebraniu z rodzicami lub/i za pośrednictwem strony internetowej oraz posiedzeniu Rady Pedagogicznej (Sprawozdanie z realizacji doradztwa zawodowego - semestralnego i końcowo rocznego - w szkole).

XI. Ewaluacja wewnętrzna:

Cele

Ewaluacja ma na celu sprawdzenie, czy działania doradcze na terenie szkoły/placówki były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców oraz spełniły założenia programu Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego w roku szkolnym 2018/19. Na podstawie dokumentów ewaluacyjnych doradca zawodowy sporządzi sprawozdanie i przedstawi Dyrektorowi szkoły (Radzie Pedagogicznej) do zatwierdzenia.

Metody zbierania danych

- Ankieta,
- Obserwacja.
- Wywiad.

Kryteria doboru próby badawczej

Do badania przystąpi co najmniej **50%** uczestników.

Osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie ewaluacji

Zbieranie danych – wychowawcy klas, doradca zawodowy.

Opracowanie sprawozdania - doradca zawodowy.

Sposób prezentacji wyników badań efektów pracy doradczej.

Przedstawienie wyników ewaluacji na zebraniu z rodzicami lub/i za pośrednictwem strony internetowej oraz posiedzeniu Rady Pedagogicznej (Sprawozdanie z realizacji doradztwa zawodowego - semestralnego i końcowo rocznego - w szkole).

Szczegółowy program realizacji działań doradczych w ramach
Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego
w Szkole Podstawowej nr 43 w Zabrze
w roku szkolnym 2018/19

Obszar 1. Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i słuchaczy na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego				
Lp.	Opis działania/tematyka działań	Sposób realizacji/metody i formy	Osoby odpowiedzialne za realizację działań	Termin realizacji działań
1.	Diagnoza zainteresowań i predyspozycji osobowościowych wśród uczniów klas I-III, IV-VI, VII-VIII.	Dokonanie diagnozy podczas zajęć z doradcą zawodowym lub wychowawcą.	Doradca zawodowy, wychowawcy klas	IX – XI 2018 r.
2.	Zebranie informacyjne z rodzicami	Poinformowanie rodziców o Wewnątrzszkolnym Systemie Doradczym, dyskusja na temat zapotrzebowania uczniów i rodziców na działania związane z doradztwem zawodowym	Wychowawcy klas.	IX-X 2018 r.
Obszar 2. Prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego.				
MODUŁ : POZNANIE SIEBIE, POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW				
Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji	
Prowadzenie zajęć grupowych dotyczących zainteresowań uczniów, ich umiejętności i uzdolnień, znajomości zawodów, sposobów uczenia się, sposobów podejmowania decyzji	Tematyka zajęć w klasach I -VI Wybrane tematy – co najmniej po 1 z grupy w ciągu roku szkolnego: 1.Poznajemy siebie/Poznawanie własnych zasobów 2.Świat zawodów i rynek pracy 3.Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie 4.Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno - zawodowych	Wychowawcy klas	IX 2018 – VI 2019	
	Tematyka zajęć w klasach VII: 1. Mocne i słabe strony. 2. Zdolności i umiejętności. 3. Zainteresowania. 4. Predyspozycje zawodowe. 5. Osobowość zawodowa. 6. Przygotowanie do zmian w życiu człowieka w kontekście planowania kariery. 7. Motywacja.	Doradca zawodowy	IX-X 2018 - 2019	

	8. Praca w zespole. 9. Świat zawodów. 10. Kwalifikacje i kompetencje na rynku pracy.		
	Tematyka zajęć w klasach VIII: 1. System edukacji w Polsce. 2. Cele edukacyjne i zawodowe. 3. Współczesny rynek pracy. 4. Ja na obecnym rynku pracy. 5. Praca jako wartość. 6. Zawody przyszłości. 7. Dokumenty aplikacyjne. 8. Autoprezentacja. 9. Co warto wiedzieć o szkołach branżowych? 10. Alternatywne drogi dojścia do zawodu.	Doradca zawodowy	IX – VI 2019
MODUŁ: ŚWIAT ZAWODÓW I RYNKU PRACY			
Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.	Uczestnictwo w spotkaniach, konferencjach z udziałem przedstawicieli różnych branż i zawodów	Wychowawcy klas, doradca zawodowy.	IX 2018 – VI 2019
Informacje dot. podstawowych grup zawodowych. Przedstawianie zawodów, kierunków kształcenia oraz rynku pracy w poszczególnych branżach	1. Podczas zajęć przedmiotowych, udostępnianie informacji o zawodach, umiejętnościach, kwalifikacjach charakterystycznych dla danego przedmiotu. 2. Wizyty zawodoznawcze oraz udział w Dniach Otwartych szkół i pracowni - w miarę możliwości organizacyjnych. 3. Zajęcia warsztatowe w klasach VII i VIII	Wychowawcy klas, nauczyciele we współpracy z doradcą zawodowym. Doradca zawodowy, wychowawcy klas, nauczyciele we współpracy z doradcą zawodowym. Doradca zawodowy.	IX 2018 – VI 2019 IX 2018 – VI 2019 IX 2018 – VI 2019
MODUŁ: RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE			
Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
Wprowadzenie pojęcia system edukacji i informacji dot. szkół ponadpodstawowych w regionie, form podnoszenia kwalifikacji, zmiany zawodu, zapotrzebowania na	1. Konsultacje z uczniami i rodzicami dotyczące rynku edukacyjnego i możliwości zdobywania wykształcenia oraz nabywania kwalifikacji zawodowych. 2. Zajęcia grupowe/ warsztaty w	Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, psycholog, doradca zawodowy. Doradca zawodowy	IX-VI 2018/2019 IX-VI 2018/2019

specjalistów z danej dziedziny.	klasach VII i VIII. 3. Udostępnianie informatorów oraz informacji z zakresu rynku edukacyjnego i zawodowego 4. Kierowanie do podmiotów wspierających rynek edukacyjno-zawodowy np. do Poradni Psychologiczno Pedagogicznej.	Doradca zawodowy Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, psycholog, doradca zawodowy.	IX-VI 2018/2019 IX-VI 2018/2019	
MODUŁ: PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO - ZAWODOWYCH				
Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji	
Rozwijanie swoich zainteresowań i uzdolnień. Dokonanie wyboru drogi edukacyjno – zawodowej w oparciu o wiedzę na swój temat, predyspozycje zawodowe.	Wskazywanie na możliwości uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych, kołach zainteresowań, wolontariacie, kursach (np. Ogniska Pracy Pozaszkolnej) – rozmowy indywidualne i grupowe. Konsultacje z uczniami, rodzicami na temat wyboru szkoły ponadpodstawowej i systemu rekrutacji	Wychowawcy, nauczyciele prowadzący koła zainteresowań, doradca zawodowy, pedagog szkolny, psycholog Wychowawcy, doradca zawodowy, pedagog szkolny, psycholog	X-VI 2018/2019 IX-VI 2018/2019	
Obszar 3. Opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologami lub pedagogami, programu Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego na rok szkolny 2018/19, oraz koordynacja jego realizacji				
Opracowanie WSDZ i koordynacja działań WSDZ	Sporządzenie Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego na rok szkolny 2018/19, zaopiniowanie przez Radę Pedagogiczną i przyjęcie przez dyrektora do realizacji	Doradca zawodowy we współpracy z innymi nauczycielami, w tym nauczycielami wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologiem lub pedagogiem	IX-X 2018	
Koordynacja zadań WSDZ	Koordynacja , monitoring i ewaluacja WSDZ w roku szkolnym 2018/19	Doradca zawodowy	IX – VI 2018/19	
Obszar 4. Wspieranie nauczycieli, w tym nauczycieli wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologów lub pedagogów, w zakresie realizacji działań określonych w programie WSDZ,				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Udzielanie wsparcia osobom realizującym działania z zakresu WSDZ	Konsultacje indywidualne i grupowe udzielane osobom realizującym działania z zakresu WSDZ	Doradca zawodowy	IX-VI 2018/2019 Wg potrzeb
2.	Przedstawienie programu realizacji	Prezentacja programu realizacji WSDZ,	Doradca zawodowy	IX-X 2018, II 2019, VI 2019

	WSDZ, sprawozdania z jego realizacji	sprawozdania z realizacji programu WSDZ		
Obszar 5. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia				
Lp.	Opis działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Czas realizacji
1.	Stała kontrola prawidłowości przebiegu zadań z zakresu doradztwa zawodowego.	Monitoring i ewaluacja realizacji zadań WSDZ; sprawozdanie z realizacji zadań.	Dyrektor szkoły, doradca zawodowy	Dwa razy w roku szkolnym 2018/2019 – I i II semestr
2.	Prowadzenie zakładki na stronie internetowej szkoły Doradztwo Zawodowe.	Umieszczenie dokumentu WSDZ na stronie internetowej szkoły oraz informacji o zajęciach dodatkowych realizowanych na terenie szkoły.	Doradca zawodowy, informatyk.	IX-VI 2018/2019
3.	Stworzenie kącika informacyjnego dot. systemu edukacji szkolnej w Polsce	Gromadzenie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowych w bibliotece (informatory, czasopisma, publikacje, książki)	Doradca zawodowy, bibliotekarz.	Aktualizacja: przynajmniej raz w semestrze w roku szkolnym 2018/2019
4.	Opracowanie i zgromadzenie informacji oraz materiałów dla uczniów, rodziców i nauczycieli	Uaktualnienie danych o szkołach. Zgromadzenie informacji na temat zawodów. Udostępnienie materiałów diagnostycznych oraz scenariuszy zajęć.	Doradca zawodowy	IX 2018 – VI 2019

Bibliografia

1. Rogacz-Paszkowska, Anna. Warsztat pracy europejskiego doradcy kariery zawodowej. Warszawa: KOWEziU, 2002
2. Rogacz-Paszkowska, Anna. Doradztwo zawodowe w systemach szkolnych krajów Unii Europejskiej. Warszawa: KOWEziU, 2001
3. Sołtysińska, Grażyna; Żywiec-Dąbrowska, Elżbieta. Moja przyszła praca: materiały metodyczne do pracy z uczniami szkół zawodowych. Warszawa: KOWEziU, 2003
4. Szkolny doradca zawodowy. Warszawa: KOWEziU, 2003 Przygotowanie uczniów gimnazjum do wyboru zawodu. Pod red. Grażyny Sołtysińskiej i Julii Woronieckiej. Warszawa: KOWEziU, 2003
5. Bolles, Richard Nelson. Spadochron: praktyczny poradnik dla osób planujących karierę, szukających pracy i zmieniających zawód. Warszawa: Fundacja Inicjatyw Społeczno- Ekonomicznych, 2000
6. Barret, Jim. Testy niezbędne przy wyborze zawodu i kierunku studiów. Warszawa: Wydaw. Amber, 2002
7. Taylor, Jeff; Hardy Doug. Jak efektywnie poszukiwać pracy. Karków: Oficyna Ekonomiczna, 2006
8. Kubiczek Bożena. Biuletyn metodyczny dla nauczycieli w zakresie rozpoznawania preorientacji i zainteresowań zawodowych uczniów. Katowice, Uniwersytet Śląski, 2010
9. Katarzyna Durczak, Joanna Minta. Poradnictwo zawodowe w gimnazjum. Poradnik dla nauczycieli przedmiotu. Euroguidance. Warszawa: KOWEziU, 2013
10. Halina Dołęga-Herzog, Małgorzata Rosalska. Wykorzystanie metod kreatywnych w przygotowaniu uczniów do wyboru zawodu. Propozycje rozwiązań metodycznych. Euroguidance. Warszawa: KOWEziU, 2014
11. Joanna Minta. Od aktora do autora. Wspieranie młodzieży w konstruowaniu własnej kariery. Euroguidance. Warszawa: KOWEziU, 2012
12. Pakiet „Kariera na Maksa” narzędzia szkolnego doradcy zawodowego. ECORYS PROGRA
13. Scenariusze zajęć dla młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej. Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży. Poznań 2013
14. <http://euroguidance.pl/ksiazki/> (10.10.2018 r.)
15. <https://doradztwo.ore.edu.pl/programy-i-wsdz/> (10.10.2018 r.)

Zatwierdzony Uchwałą
Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej nr 43 w Zabrze

nr ..... z dnia .....